

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

1 (3)

2009-04-20

Dnr: 511-350-07

Enligt sändlista

Fastställande av skötselplan för naturreservatet Kalvnäset i Heby kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Uppsala län fastställer med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken, bifogad skötselplan (bilaga 1) för naturreservatet Kalvnäset i Heby kommun.

Redogörelse för ärendet

Länsstyrelsen i Uppsala län beslutade den 5 februari 1960 om bildande av naturreservatet Kalvnäset. Enligt 3 § förordningen om områdesskydd, ska den beslutande myndigheten fastställa en skötselplan för varje naturreservat. Enligt Naturvårdsverkets riktlinjer (handbok 2003:3) bör beslutsmyndigheten löpande se över skötselplanernas aktualitet och revidera vid behov.

Under 2008 utarbetade Länsstyrelsen ett förslag till ny skötselplan för naturreservatet Kalvnäset. Förslaget till ny skötselplan sändes ut på remiss den 9 november 2008. Svar på remissen har kommit in från Upplandsstiftelsen, Heby kommun, Skogsstyrelsen region Svea (ingen erinran) och Upplands ornitologiska förening.

Länsstyrelsen har tagit del av samtliga skrivelser och framförda synpunkter har beaktats och i huvudsak inarbetats i skötselplanen

Svar på kommentarer från Heby kommun:

1) Heby kommun föreslår handikappsanpassningar i reservatet.

Länsstyrelsen ser nu över vilka reservat i länet som är lämpliga att tillgänglighets/handikappsanpassa.

2) Heby kommun föreslår fri utveckling för glasbjörk i skötselområde B. De påpekar att utglesning kan medföra kraftiga uppslag av bland annat brakved.

Länsstyrelsen föreslår endast att en del av glasbjörkarna ringbarkas och kan därför inte se att det skulle vara någon risk för kraftiga uppslag av t.ex. brakved.

3) Heby kommun påpekar att enligt syftet i reservatsbeslutet ska reservatet behållas i sitt nuvarande skick och att Länsstyrelsen föreslår vissa åtgärder.

Enligt Ekonomiska kartan från 1950 har Kalvnäset varit mer öppet än vad det är idag. Särskilt glest var det på reservatets västra sida från dagens p-plats upp mot Majas äng, längs i sydöst samt på udden i norr. Vid reservatsbildandet (1960) var de dominerande trädslagen i söder och öster ek, samt lind i väster. Andra trädslag var rönn, björk, ask och asp. Flera av träden uppnådde stora dimensioner. Att

POSTADRESS: 751 86 UPPSALA BESÖKSADRESS: HAMNESPLANADEN 3

TELEFON: 018 - 19 50 00 TELEFAX: 018 -19 52 01 E-POST: lansstyrelsen@c.lst.se

POSTGIRO: 3 51 73-4 / 6 88 03-6 ORGANISATIONSNUMMER: 202100-2254 (VAT SE202100225401)

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Länsstyrelsen nu vill öppna upp delar av området samt gynna gamla, grova ädellövträd går i linje med reservats syfte när reservatet bildades 1960.

4) Heby kommun föreslår fri utveckling för björkbården längs med vattnet i väst i skötselområde D, alternativt fällning av hela björkbården för att bilda strandäng. De påpekar att utglesning av björkbården kan innebära risk för stromfällning av kvarvarande träd.

Länsstyrelsen har inte för avsikt att bilda strandäng här utan vill öppna upp lite för att ge utsikt över sjön. Om detta skulle medföra att träd stormfälls, så skapas död ved vilket är positivt ur naturvårdssynpunkt.

5) Heby kommun föreslår att det bör införas förbud mot att cykla i reservatet.

Skötselplanen får inte strida mot reservatsbeslutets föreskrifter. Eventuella ändringar av föreskrifter måste ske genom ett separat beslut. Nya föreskrifter får införas om det behövs för att tillgodose syftet med reservatsbildningen.

Syftet med reservatsbildningen Kalvnäset är att området ska i den mån det är möjligt bevaras i sitt nuvarande skick.

Då Länsstyrelsen inte har sett att cykling orsakat några problem i området anser vi att det inte finns skäl nog att anta Heby kommuns förslag till cykelförbud för att uppnå syftet med reservatet.

Beslutet kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet. Se bilaga 2.

I den slutliga handläggningen har deltagit naturvårdsdirektör Yvonne Aldentun, beslutande och naturvårdshandläggare Sandra Thunander, föredragande.

I enlighet med Länsstyrelsens beslut

Sandra Thunander
Naturvårdshandläggare

Bilagor

1. Skötselplan för naturreservatet Kalvnäset.
2. Hur man överklagar

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

SÄNDLISTA

Upplands ornitologiska förening, box 59, 75 103 Uppsala

Naturskyddsföreningen i Uppsala län, Lägerhyddsvägen 2, Hus 38, 752 37
Uppsala

Entomologiska föreningen i Uppland, c/o Evolutionsmuséets zoologiska
avdelning, Villavägen 9, 752 36 Uppsala

Uppsala svampklubb, 752 40 UPPSALA

Evolutionsbiologiskt centrum, Uppsala universitet, Norbyvägen 18D, 752 36
Uppsala

Institutionen för naturvårdsbiologi, SLU, Box 7002, 750 07 Uppsala

Skogsstyrelsen Region Svea, Portalgatan 2B, 754 23 Uppsala

Sveriges Geologiska Undersökning, Box 670, 751 28 Uppsala

Riksantikvarieämbetet, Kulturmiljöavdelningen, Landskapsenheten, Box
5405, 114 84 Stockholm

Upplandsstiftelsen, Box 26074, 750 26 Uppsala

Naturskyddsföreningen i Heby, c/o Kjell Eklund, 744 88 Heby

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för KALVNÄSET

2009-04-20

BILAGA A
1(22)

Dnr: 511-350-07
Dossier: 0331-02-123

Skötselplan för naturreservatet

Kalvnäset

Heby kommun

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för KALVNÄSET

2009-04-20

BILAGA A
2(22)

Dnr:511-350-07
Dossier: 0331-02-123

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SKÖTSELPLANENS SYFTE	3
SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL	3
BESKRIVNINGSDDEL	4
Föreskrifter utöver reservatsbeslut	5
Naturvärdesbedömning	5
Allmän beskrivning	6
Historisk och nuvarande markanvändning	6
Områdets bevarandevärden	6
Biologiska värden	6
Kultuhistoriska värden	9
Värden för friluftslivet	9
Prioriterade bevarandevärden	9
Intressen för allmänheten	9
Referenser	10
Publicerade skrifter	10
Kartmaterial	10
Muntliga	10
PLANDEL	11
Beskrivning, bevarandemål och föreskrifter för skötsel	11
Bränder	11
Vägar (inklusive vägdiken), stigar och ledningar	11
Upplag m.m.	11
Ridning	11
Stängsel och staket	11
Jakt och fiske	11
Forskning och undervisning	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Fornlämningar	11
Kulturlämningar	11
UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER	11
UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL	11
SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER	11
BILAGOR	23

Länsstyrelsen Uppsala län

POSTADRESS: 751 86 UPPSALA BESÖKSADRESS: HAMNESPLANADEN 3

TELEFON: 018 - 19 50 00 TELEFAX: 018 - 19 52 01 E-POST: lansstyrelsen@c.lst.se

POSTGIRO 3 51 73-4 / 6 88 03-6 ORGANISATIONSNUMMER: 202100-2254 (VAT SE202100225401)

SKÖTSELPLANENS SYFTE

Skötselplanen avser främst att ge anvisningar om bevarande av naturreservatets värden. Planens mål är långsiktiga medan åtgärdsförslagen avser en kortare period, ca 10 år. Skötselplanen ska således med bevarat syfte kunna justeras vid behov. Förslag till ändring av planen ska underställas länsstyrelsen för godkännande och fastställande.

SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL

Syftet med reservatsbildningen är att:

- Området ska i den mån det vara möjligt bevaras i sitt nuvarande skick.

Som framgår av Ekonomiska kartan 1950 har Kalvnäset varit mer öppet än vad det är idag. Särskilt glest var det på den västra sidan från dagens p-plats upp mot Majas äng, längs i sydöst samt udden i norr. Vid reservatsbildandet (1960) var de dominerande trädslagen i söder och öster ek, med inslag av grov hassel, samt lind i väster. Andra trädslag var rönn, björk, ask och asp. Flera av träden uppnådde stora dimensioner. Enligt beslutet ska "lövängen" hållas öppen och området bevaras i sitt nuvarande skick vilket motiverar till syftet med nedanstående skötsel.

Skötseln av naturreservatet ska leda till att:

- På lång sikt skapa fler gamla, grova träd genom friställning.
- Livsbetingelser för gamla, grova ädellövträd förbättras genom frihuggning.
- Bevare och gynna arter knutna till ädellövskog och lövskog.
- Gynna betesmarksfloran genom att trädskiktet gradvis glesas ut (till 25-70% täckning).
- Allmänhetens möjligheter till naturupplevelser och friluftsliv stimuleras och, i den mån det inte strider mot bevarandeintressen, underlättas genom enkla anordningar.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för
KALVNÄSET

2009-04-20

BILAGA A
4(22)

Dnr:511-350-07
Dossier: 0331-02-123

BESKRIVNINGSDDEL

Administrativa data

Naturreseptatets namn: Kalvnäset

Objektsnummer: 2001912

RegDOS ID: 2001912

Beteckning enligt
Natura 2000: SE0250143

Kommun: Heby

Församling: Harbo

Fastigheter: Harbonäs 2:1

Markägare: Enskild

Förvaltare: Länsstyrelsen Uppsala län

Lägesbeskrivning: Udde i sjön Tämnaren, ca 6 km NO om Harbo
Läget framgår av bifogad översiktskarta, se bilaga B.

Gräns: Området har markerats med heldragen linje på
bifogad reservatskarta, bilaga B.

Koordinat i rikets
nät (RT90): x= 6669014 y= 1583940

Fastighetskarta
(Ekonomisk karta): 12H 3g

Terrängkarta
(Topografisk karta): 12H SO

Naturgeografisk region: Skogslandskapet omedelbart söder om norrlandsgränsen
(26)

Area - reservatet: 16,6 ha

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för KALVNÄSET

2009-04-20

BILAGA A
5(22)

Dnr:511-350-07
Dossienr: 0331-02-123

Area – Natura 2000: 18,4 ha

Markslag och naturtyp:

(ungefärliga arealer)

Talldominerad skog på bergbunden mark, äldre än 140 år	1,0 ha
Sluten ädellövskog på f.d. hagmark	3,59 ha
Igenväxande slättermark/lövänge	0,29 ha
Träd- och buskbärande hage	7,74 ha
Öppen gödselpåverkad betesmark	0,25 ha
Björkdominerad lövskog på fastmark, mellan 40-100 år	0,5 ha
Björkdominerad löv- och blandsumpskog, mellan 40-100 år	3 ha
Övrig mark	1, 1 ha

Naturtyper enligt

Natura 2000:

Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen (6270)*	0,4 ha
Boreonemoral ädellövskog (9020)*	2,7 ha
Trädklädd betesmark med restaureringsbehov (9070)*	10,8 ha

* Prioriterad naturtyp enligt EU:s habitatdirektiv

Föreskrifter utöver reservatsbeslut

Kalvnäset utgör Natura 2000-område enligt miljöbalken (MB) 7 kap 27 §. Enligt MB 7 kap 28a § ska åtgärder som eventuellt kan skada området anmälas till Länsstyrelsen och tillstånd måste ges från Länsstyrelsen eller annan högre myndighet innan åtgärden får utföras.

Kalvnäset ingår även i ett större område, Tämnaren och Sörsjön, klassat som riksintresse för naturvård (1987-89) och är därmed skyddat enligt MB 3 kap 6 §. Vidare gäller särskilda bestämmelser för fritidsbebyggelse och vissa anläggningar i området enligt MB 4 kap 4 §.

Naturvärdesbedömning

Reservatet ingår i objektet Tämnaren, som i Västmanlands läns naturvårdsprogram (1987) bedömdes tillhöra klass I. I Länsstyrelsens motivering framhölls betydelsen av betade hagmarker och lövskog, delvis ädellövskog, med intressant vegetation och delvis rik flora samt dess betydelse som utflyktsmål för friluftslivet.

Kalvnäset är, enligt "Vitryggsplanen" från 1995, ett betydelsefullt lövskogsområde för vitryggig hackspett. Arten häckade tidigare vid Tämnaren, senast på Kalvnäset 1976.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för KALVNÄSET

2009-04-20

BILAGA A
6(22)

Dnr:511-350-07
Dossienr: 0331-02-123

Allmän beskrivning

Kalvnäset är beläget i den östra delen av Heby kommun, ca 6 km NO om Harbo. Reservatet består av en utskjutande udde vid sjön Tämnares södra del och utgörs till stora delar av ädellövskog där ek oftast är dominerande men där även lind utgör ett stort inslag, framförallt i de områden som är blockiga och branta. Andra trädslag som förekommer i dessa delar är asp, ask, rönn, björk, tall och gran. Buskskiktet består bl. a. av hassel, rönn, hägg, måbär och olvon. I fältskiktet växer till största delen en lundartad flora med vårblommor som blåsippra, lungört, vårärt, liljekonvalj, trolldruva, ormbär, underviol, skogsviol och häckvicker. Utefter strandkanten är lövskogen av mer trivial karaktär där al, björk och asp dominerar. Delar i sydväst och sydöst domineras av glasbjörk som vuxit upp på f.d. sjöbotten som blottats i samband med sjösänkning av Tämnares. Den del av bergsryggen i nordväst som vetter mot sjön domineras av tall i trädskiktet och en i buskskiktet. I den centrala delen finns två öppna ytor som utgör rester av tidigare ängs/betesmark, den mindre av dessa kallas Majas äng.

Från öppna berghäll har man utsikt över Tämnares fågelvassar. I reservatet finns många boträd och trakten är rik på fåglar.

Historisk och nuvarande markanvändning

Området har tidigare varit slåtter och betesmark av lövängstyp som senare fått växa igen. Av Häradskartan från 1907 kan man utläsa att Kalvnäset utgjorde utmark med ungefär samma utbredning av barr som löv. Kalvnäset skyddades som naturminne 1960. Tiden efter reservatsbeslutet betades områdets norra och centrala del i begränsad utsträckning. Betet kompletterades med slåtter på de öppna ängsmarkerna. Vissa insatser för att frihugga ekar, avlägsna unga granar och förbättra sikten från stigen utemot vattnet genomfördes. Naturreservatet Kalvnäset är privatägt och skogen har fransett sporadiska gallringar lämnats för fri utveckling.

Områdets bevarandevärden

Biologiska värden

(Arter med prioriterat bevarande värde är understrukna)

Naturvärdena i Kalvnäset är består främst av ädellövträd samt arter som är knutna till ädellöv och till mer triviala lövträd. Den största linden, som finns i den

norra delen, har en diameter på över 2 meter i brösthöjd. I den blockiga östra sida av bergshöjden finns ett lindbestånd där vissa träd bär spår av hamling från äldre tider. I reservatets södra del finns flera gamla, grova och vidkroniga ekar och lindar.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för KALVNÄSET

2009-04-20

BILAGA A
7(22)

Dnr:511-350-07
Dossier: 0331-02-123

Sällsynta svampar som är knutna till lövträden utgörs av:

Lindskål som hittats på flera ställen i reservatets mellersta och norra delar. Lindskål är en signalart och förekommer främst i gamla och igenväxande lövängsområden med hamlad lind eller i skuggiga bergbranter och strandskogar. Den trivs bara under ett visst förmultningsstadium och eftersom lindved snabbt förmultnar måste det finnas en kontinuerlig tillgång på dessa substrat. Längre var arten bara känd i Småland, Västmanland och Uppland men under senare år har flera nya lokaler upptäckts i södra Sverige. Den var tidigare rödlistad och klassad som Hänsynskrävande men är numera borttagen från rödlistan. Brödmärgsticka klassas som Missgynnad i rödlistan. Den finns från Skåne till Uppland och växer främst på ek, gärna på basen av gamla, barklösa stubbar men även på grova, fallna stammar och levande träd.

Veckticka är rödlistad och klassad som Missgynnad. Arten påträffas nästan uteslutande på asp. De flesta fynden är från grova lågor men den kan även växa på tunnare stammar. Högt och jämn luftfuktighet gynnar vecktickan och biotopen utgörs av blandskog eller aspbestånd i humida lägen. Ofta förekommer andra rödlistade arter i vecktickans utbredningsområde. Den rödlistade och Missgynnade parknålen uppträder inom ekens naturliga utbredningsområde i landet. Den växer främst på grövre, levande ekar i halvöppna eller öppna

Kalvnäset är en bra fågellokal, arter som sommargylling (Starkt hotad), göktyta (Missgynnad) gröngöling, skogsduva (Missgynnad), mindre hackspett (Missgynnad), mindre flugsnappare (Missgynnade), rosenfink (Missgynnad) och nötkråka (Missgynnad) har observerats i området och flertalet av dessa häckar regelbundet här. Sommargylling födosöker då och då på Kalvnäset. Tretåig hackspett har också setts födosöka på död gran i området.

Tidigare var stora delar av skogen på Kalvnäset ogallrad och bestod av en igenväxningssuccession med mycket döda träd, vilket bl.a. gynnade hackspettar. Den idag utrotningshotade vitryggiga hackspetten (Akut hotad) häckade då vid Tämnaaren. Senaste kända häckningen konstaterades på Kalvnäset 1976, och året därpå observerades en ensam hane på samma lokal.

Skyddsvärda arter:

Fåglar

<i>Carpodacus erythrinus</i>	rosenfink	NT
<i>Columba oenas</i>	skogsduva	NT
<i>Dendrocopos minor</i>	mindre hackspett	NT
<i>Ficedula parva</i>	mindre flugsnappare	NT, F
<i>Nutifraga caryocatactes</i>	nötkråka	NT
<i>Dendrocopos leucotos</i>	vitryggig hackspett	CR, P (senaste häckningen 1976)

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för
KALVNÄSET

2009-04-20

BILAGA A
8(22)

Dnr:511-350-07
Dossier: 0331-02-123

<i>Dryocopus martius</i>	spillkråka	F
<i>Hippolais icterina</i>	härmsångare	
<i>Jynx torquilla</i>	göktyta	NT
<i>Oriolus oriolus</i>	sommargylling	EN(tillfällig)
<i>Picoides tridactylus</i>	tretåig hackspett	VU, F(tillfällig)

Kärlväxter

<i>Actaea spicata</i>	svart trolldruva	s
<i>Paris quadrifolia</i>	ormbär	s
<i>Pulmonaria obscura</i>	lungört	
<i>Viola mirabilis</i>	underviol	s

Lavar

<i>Chaenotheca hispidula</i>	parknål	NT
<i>Sclerophora coniophaea</i>	rödbrun blekspik	NT

Svampar

<i>Antrodia pulvinascens</i>	veckticka	NT
<i>Fistulina hepatica</i>	oxtungssvamp	NT
<i>Holwaya mucida</i>	lindskål	s
<i>Perenniporia medulla-panis</i>	brödmärgsticka	NT
<i>Dichomitus campestris</i>	hasselticka	
<i>Encoelia furfuracea</i>	läderskål	s

Teckenförklaring:

F= Arten omfattas av EU:s fågeldirektiv
A= Arten omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv
s = Signalart enligt Skogsstyrelsen 2005
§ = Arten är fridlyst i Sverige
P = Arten omfattas av ett åtgärdsprogram för hotade arter

Hotkategori i Sverige enligt rödlistan år 2005:

CR =Critically endangered

Akut hotad

EN= Endangered Starkt hotad

VU = Vulnerable Sårbar

NT = Near threatened

DD = Data deficient

Missgynnad

Kunskapsbrist

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för KALVNÄSET

2009-04-20

BILAGA A
9(22)

Dnr: 511-350-07
Dossienr: 0331-02-123

Geovetenskapliga värden

Udden är en moränkulle som delvis har djup, svart mylla men som även i vissa delar är stenig. Mest kuperad är den nordvästra sidan, där berget går i dagen. Tillförsel av kalk till marken har skett från urbergskalken.

Kulturhistoriska värden

Hela naturreservatet finns upptaget i fornminnesregistret som ett bevakningsobjekt under sakordet övrigt (Harbo 15:1). Ur beskrivningen framgår att de kulturvärden som motiverar att objektet tagits upp i fornminnesregistret utgörs av gamla slåtterängar, hagmark och lövängsnatur. Länsstyrelsens kulturmiljöenhet bedömer att bevarandet av dessa värden främjas av naturreservatets skötselplan.

Centralt i området finns två öppna ängar varav den nordöstliga har namnet "Majas äng". Enligt ortnamnsarkivet (SOFI) är det tillkommet efter 1925 då en kvinna vid namn Maja flyttade till Kalvnäs med "Lundin" och byggde hus i randen av "Bondmuren". Var denna bebyggelse funnits är inte känt och den saknas på ekonomiska kartan från 1950-talet.

Värden för friluftslivet

Området har många besökare och är ett populärt mål för fågelintresserade. Här finns även goda förutsättningar för grillning och promenader.

Prioriterade bevarandevärden

Markslag och naturtyp:	ädellövskog, löväng med hassel, fuktig triviallövskog
Strukturer:	gamla ädellövträd, gamla träd med spår av hamling
Växt-, svamp- och djursamhällen:	fåglar samt lavar och svampar knutna till lövträd
Arter:	<i>Antrodia pulvinascens</i> veckticka <i>Holwaya mucida</i> lindskål <i>Perenniporia medulla-panis</i> brödmärgsticka <i>Ficedula parva</i> mindre flugsnappare <i>Chaenotheca hispidula</i> parknål
Friluftsliv:	naturupplevelse

Intressen för allmänheten

Reservatet nås med bil eller buss. En parkeringsplats finns vid gränsen av reservatet och busshållplats finns ca 6 km från reservatet längs väg 272. Reservatet är tillgängligt för allmänheten.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för KALVNÄSET

2009-04-20

BILAGA A
10(22)

Dnr:511-350-07
Dossier: 0331-02-123

Referenser

Publicerade skrifter

- Gärdenfors, U. (ed.) 2005. *Rödlistade arter i Sverige 2005 – The 2005 Red List of Swedish Species*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala
- Larsson, K.H. 1997. *Rödlistade svampar i Sverige*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala
- Höjer, O. & Hultengren, S. 2004. *Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd i kulturlandskapet*. Rapport 5411, Naturvårdsverket
- Bevarandeplan för Natura 2000-område Kalvnäset SE0250143*. 2005. Länsstyrelsen i Västmanlands län.
- Nitare, J. (red.) 2000. *Signalarter Indikatorer på skyddsvärd skog Flora över kryptogamer*. Skogsstyrelsen, Jönköping.
- Ahlén, I., Tjerberg, M. 1996. Rödlistade ryggradsdjur i Sverige- Artfakta. ArtDatabanken SLU, Uppsala
- Natura 2000 Art och naturtypsvisa vägledning. 2005. 6270 Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen, 9020 Boreonemoral ädellövskog, 9070 Trädklädd betesmark med restaureringsbehov. Naturvårdsverket
- Aronsson, G. 1991: Lindså, Holwaya mucida, i Sverige. Svensk Bot. Tidskrift. 85: 9-18.
- Eriksson, P. 1995: Vitryggig hackspett – Länsplan för Uppsala län. Länsstyrelsens meddelandeserie 1995:8.

Opublicerade skrifter

- Riksantikvarieämbetet, 1979: Fornlämningsregister – Harbo socken.
SOFI-ortnamnsregistret

Kartmaterial

- Lantmäteriets digitala härads-karta. Bladnamn Harbonäs 112-91-20b
Ekonomiska kartan 1950-talet

Muntliga

Gunnar Axelsson

Övriga

Gillis Aronsson

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för KALVNÄSET

2009-04-20

BILAGA A
11(22)

Dnr:511-350-07
Dossier: 0331-02-123

PLANDEL

Beskrivning, bevarandemål och föreskrifter för skötsel

Reservatet har delats upp i sju skötselområden. För avgränsning av områdena A- F, se skötselområdeskarta, bilaga C. Gran/ung gran hålls efter i hela reservatet.

Skötselområde A: Ädellövskog 3,6 ha

Beskrivning: Området består av ädellövskog (ek, lind och ask) med inslag av andra lövträd (asp, björk och rönn) samt enstaka granar och tallar. Buskskiktet är ställvis tätt och domineras av hassel men även skogstry, måbär, olvon och hägg förekommer. Reservatets största ek finns i detta område. Andelen döda och döende träd är måttlig. Förekomsten av flera gamla grova och vidkroniga ekar och lindar tyder på att området har varit betydligt öppnare än i nuläget. Området betas inte.

Bevarandemål: Ädellövskog med en lång kontinuitet av lövträd med en varierad åldersstruktur samt en god tillgång på död ved i olika förmultningsstadier..
Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Arealen av naturtypen "Boreonemoral ädellövskog" (9020) i området skall uppgå till minst 2,7 ha.
- Ädellövträden ska utgöra minst 50-75 % av grundytan.*
- Andelen gran ska vara max 5 %.*
- Föryngring av de för naturtypen karaktäristiska trädslagen förekommer med minst 10 träd/ha inom tidsintervallet 0-30 år.
- Vidkroniga lövträd hotas inte av inträngande vegetation.
- Andelen död ved, i olika nedbrytningsstadier, bildas genom naturlig utveckling till 20 %.*

* bevarandemålen finns med i bevarandeplanen

Skötselåtgärder: Restaurering: Vidkroniga, befintliga och potentiella, ädellövträd frihuggs.
Löpande: Återkommande röjningar kring vidkroniga , äldre ädellövträd.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för KALVNÄSET

2009-04-20

BILAGA A
12(22)

Dnr:511-350-07
Dossier: 0331-02-123

Skötselområde B: Triviallövskog 3,4 ha

Beskrivning: Björk dominerar trädskiktet i dessa områden där även asp, klibbal, ek, lind och ask ingår. Buskskiktet, som bl.a. består av säl, hassel, brakved och skogstry, är varierat och på vissa ställen mycket tätt. Området betas inte.

Bevarandemål: Triviallövskog med en varierad åldersstruktur med god tillgång på död ved i olika förmultningsstadier.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Andelen död ved ska vara minst 20 %.
- Andelen gran ska vara max 5 %.
- Det är en kontinuitet av lövträd med varierad åldersstruktur.

Skötselåtgärder: Restaurering: Vidkroniga träd frihuggs
Löpande: Återkommande röjning kring vidkroniga, äldre ädellövträd. Gynna ung/medelåldrig ek och lind. I de fuktigare delarna kan björkar med fördel ringbarkas för att skapa död ved.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för KALVNÄSET

2009-04-20

BILAGA A
13(22)

Dnr:511-350-07
Dossienr: 0331-02-123

Skötselområde C: Talldominerad bergshöjd 1,1 ha

Beskrivning: En höjdrygg som är blockig och bitvis med berg i dagen, där tall dominerar på krönet och ut mot sjön. Enstaka granar och lövträd finns bland tallarna och längs stranden växer en del al, björk och asp. Det glesa buskskiktet består främst av enbuskar och markskiktet domineras av ris, främst blåbär.

Bevarandemål: Gles och varierad tallskog

Skötselåtgärder: Löpande: Håll efter sly. Områdets ska betas.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för KALVNÄSET

2009-04-20

BILAGA A
14(22)

Dnr:511-350-07
Dossier: 0331-02-123

Skötselområde D: Trädklädd betesmark 7,7 ha

- Beskrivning:** Ädellövskog med inslag av barrträd och andra lövträd. Trädslag som ek, asp, ask, lind, björk, al, enstaka stora rönnar samt tall och gran växer här. I området finns även lindar som träd bär spår av hamling i äldre tider. Några av granarna i är av mycket stora dimensioner.
- Buskskiktet består av hassel, rönn, hägg, skogstry, måbär, olvon, en samt enstaka unggranar. Fältskiktet domineras av lundväxter; främst blåsippa, lungört och stenbär - men även underviol, trolldruva, ormbär, harsyra, liljekonvalje, häckvicker och träjon finns i spridda förekomster i området. Området hyser ett relativt stort inslag av döda träd i olika former. Svampen lindskål har hittats på flera platser i detta område, framförallt på döda lindgrenar. Ett högväxt björkbestånd intill vattnet skuggar den västra ytan.
- Bevarandemål:** Området ska utvecklas till en trädklädd betesmark med omväxlande öppen och mer sluten struktur och god tillgång på såväl solexponerad som skuggad död ved i olika förmultningsstadier. Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:
- Arealen av naturtypen "Trädklädd betesmark" (9070) ska uppgå till minst 7,7 ha.
 - Trädskiktets täckningsgrad ska vara 25-75 %.*
 - Föryngring av de för naturtypen karaktäristiska trädslagen förekommer med minst 5 träd/ha.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för KALVNÄSET

2009-04-20

BILAGA A
15(22)

Dnr:511-350-07
Dossier: 0331-02-123

- Vidkroniga träd hotas inte av inträngande vegetation.
- Det inom området finns solbelysta grova stammar av olika trädarter.
- Minst 90 % av naturtypen ska vid vegetationssäsongens slut vara så väl hävdad att ingen förna årligen ansamlas på marken.*
- Lindsåål, parknål, brödmärgsticka samt veckticka ska förekomma i området.
- Andelen död ved ska vara minst 20 % (inklusive död ved av lind)
- Området är ögödsolat och utan stödfodring
- Tidigare hamlade träd är väl skötta
- Det finns minst 5 nyhamlade träd inom loppet av 5 år.
- De hamlade träden står fritt från igenväxande vegetation

*bevarandemålet finns med i bevarandeplanen

Skötselåtgärder: Trädsiktet ska gallras ur så att naturtypens ljuskrävande karaktärsarter får tillräckligt med ljus och så att en tät grässvål kan uppnås i gläntorna. Triviallövtred (asp, björk och al) avverkas eller ringbarkas. vid avverkning lämnas ett antal träd som lågor på lämplig plats. Hålträd och stora hasselbuskar ska som regel sparas. För att undvika röjgödslingseffekt ska gallringen ske successivt under några års tid. Därefter skall nyetablering av sly hållas undan kontinuerligt främst genom bete, men om behov uppstår; genom återkommande röjning. Återskapandet av luckor och gläntor utgår från plana, röjda ytor medan steniga och kuperade områden lämnas orörda. Träden ska vara grupperade omväxlande i större och mindre dungar, ensamma solitärer och med öppna gläntor mellan träden. De öppna gläntorna ska i första hand etableras utifrån de existerande gläntorna (ängarna) eller på de plana ytor som tidigare troligen varit slåtter- eller ängsmarker. Slutna trädgrupper sparas där terrängen är blockig och mer kuperad. Björkbeståndet mot sjön i väster glesas ut. Med fördel sparas grupper av björk och flerstammiga björkar.

Restaurering: Öppna upp enligt ovan. De träd som bär hamlingsspår skall ses över och antingen nyhamlas eller ges lämplig omvårdnad för att öka vitalitet och livslängd. Stor försiktighet bör tas med ihåliga träd innehållande mulm så att inte mulmen efter hamlingen spolas ur t.ex. vid kraftigt regn. Minst 5 unga träd nyhamlas

Löpande: Området ska betas. Uppslag av sly på öppna ytor röjs vid behov

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för KALVNÄSET

2009-04-20

BILAGA A
16(22)

Dnr:511-350-07
Dossier: 0331-02-123

Skötselområde E: Öppen betesmark 0,25 ha

- Beskrivning:** I den centrala delen av betesmarken finns två öppna ytor som utgör rester av tidigare ängs/betesmark, den östra kallas Majas äng. Grässvålen domineras där av näringsgynnade örter.
- Bevarandemål:** Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:
- Krontäckningen av träd och buskar är högst 5 %.*
 - Minst 90 % av arealen är vid vegetationsperiodens slut så väl hävdad att ingen förna årligen ansamlas på marken.*
 - Området är ögödslat och utan stödutfodring

* bevarandemålen finns med i bevarandeplanen

Skötselåtgärder Restaurering: Bården runt Majas äng glesas ur
Löpande: Området ska betas. Uppslag av sly röjs bort vid behov.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för KALVNÄSET

2009-04-20

BILAGA A
17(22)

Dnr:511-350-07
Dossier: 0331-02-123

Skötselområde F: Före detta lövänge 0,29 ha

Beskrivning: Strax söder om bergshöjden, i betesmarkens västra del, finns ett plant område som tidigare har varit ett lövänge. Det är nu tätbevuxet med hasselbuketter och saknar grässvål. Spridda bland hassel finns enstaka medelgrova lindar och andra lövträd

Bevarandemål: Området är ljust och öppet
Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Området är väl hävdad
- Solljus når markskiktet

Skötselåtgärder Restaurering: Glesa ur bland hassel så att solljus når markskiktet. Spridda, stora hasselbuskar sparas dock. Hägna in området med gärdesgård. Glesa ur trädskiktet.
Löpande: Håll efter buskvegetation och sly. Området ska fagas och slåttas. Eventuellt ska efterbete ske.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för KALVNÄSET

2009-04-20

BILAGA A
18(22)

Dnr:511-350-07
Dossienr: 0331-02-123

Skötselområde G: Friluftsliv

(Se bilaga D för friluftsanordningarnas/-anläggningarnas läge).

Beskrivning: Friluftslivet i området underlättas av ett välutvecklat stigsystem med flera rastplatser; en eldplats i väst med tillhörande bänk, två eldplatser på udden i norr, två bord med bänkar i Majas äng, ett bord med bänkar i den västra öppna betesmarken samt vid parkeringsplatsen. Vid parkeringsplatsen finns även en informationstavla, soptunna och toalett.

Bevarandemål: Nyttjandet får inte medföra slitage i en sådan omfattning att syftet med reservatet motverkas. Det rörliga friluftslivet skall underlättas med hjälp av enklare anordningar.

- Parkeringen är slåttrad.
- Gränsmarkeringar följer svensk standard, SIS 03 15 22.
- Väl underhållen informationsskylt med beskrivning av och dess föreskrifter.
- Markerad och väl underhållen stig.
- Ståttor är i gott skick.
- Rastplatser med bord och bänkar är i gott skick.
- Eldplatserna är i gott skick.
- Det går en markerad stig mellan beteshagen i väster och Majas äng
- Det finns stigvisningar till några av reservatets besöksvärden

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för KALVNÅSET

2009-04-20

BILAGA A
19(22)

Dnr: 511-350-07
Dossier: 0331-02-123

Skötselåtgärder: Nyskapande:

- Förnya stigmarkeringarna
- Markera stigslinga mellan beteshagen i väst och Majas äng
- Stigvisningar
- Informationsskylt sätts upp på udden längs i norr.

Löpande:

- Slåtter av parkeringsplats
- Städning av eldplatser och påfyllning av ved
- Røjning av stigar
- Översyn av gränser

Bränder

Uppkomna bränder ska släckas. Efter en eventuell skogsbrand lämnas det brända området för fri utveckling. Död ved, såväl stående som liggande, lämnas på platsen. Undantag måste dock göras för åtgärder som är nödvändiga för människors säkerhet och framkomligheten längs stigar.

Vägar (inklusive vägdiken), stigar och ledningar

Befintliga körvägar (inklusive vägdiken), stigar och ledningar inom reservatet får underhållas. Nödvändiga røjningar i anslutning till dessa får utföras.

Upplag m.m.

Tillfälliga upplag får upprättas av förvaltaren i samband med skötsel av området. Förvaltaren får även ställa upp manskapsbodar i samband med skötselinsatser.

Ridning

Det är förbjudet att rida eller på annat sätt framföra häst.

Stängsel och staket

Stängsel får sättas upp i de skötselområden som ska betas. Stängslen ska förses med genomgångar där så behövs, t.ex. där stigar går genom betesområdet.

Jakt och fiske

Jakt får bedrivas i enlighet med gällande lagstiftning. Jakten är inte reglerad i reservatsbeslutet. Befintliga jakttorn och siktgator får underhållas. Nya jakttorn och siktgator får ej uppföras utan Länsstyrelsens tillstånd. Uppsättning av saltstenar och utfodring av vilt bör ske i samråd med Länsstyrelsen.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för KALVNÄSET

2009-04-20

BILAGA A
20(22)

Dnr:511-350-07
Dossier: 0331-02-123

Fornlämningar

Fornlämningar är skyddade enligt lagen om kulturminnen m.m. (SFS 1988:950). Åtgärder som rör fornlämningar ska ske i samråd med länsstyrelsens kulturmiljöenhet.

Kulturlämningar

Åtgärder som rör kulturlämningar ska ske i samråd med länsstyrelsens kulturmiljöenhet.

UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Länsstyrelsen ansvarar för dokumentation av förändringar inom reservatet, inklusive skötselåtgärder. Dokumentationen bör helst ske med både anteckningar och fotografier. Skötselåtgärder ska följas upp för att kontrollera att de genomförda åtgärder överensstämmer med bevarandemålen och så att status före och efter utförda skötselåtgärder dokumenteras.

UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål görs varje år för:
Parkeringsplats, informationstavla, reservatsskyltar, stigar, stättor, eldstäder, bänkar, vedförråd samt städning.

– Hävd

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål görs vart sjätte år för:
– Gränsmarkeringar.

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål görs vart tolfte år för:

- Självföryngrad löv- och ädellövskog.
- Förekomst av prioriterade arter.
- Vegetationsstruktur (gamla träd, lövinslag, luckig skog, graninslag, trädskiktets täckningsgrad)
- Hamlade träd

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål görs vart 18:e år för:

- Utbredning av naturtyper och förekomst av grova lövträd.
- Död ved

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för KALVNÄSET

2009-04-20

BILAGA A
21(22)

Dnr:511-350-07
Dossienr: 0331-02-123

SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER

Skötselåtgärd	När	Var (skötselområde)	Prio ¹	Finansiering
Frihuggning av gamla grova lövträd/ädellovträd samt av unga ekar och lindar	Inom 5 år. Löpande för unga individer	A, B	1	Skötselanslag
Bete	Årligen	C,D,E ev. F	1	Miljöstöd??
Gallring, öppna upp betesmarken	Inom 1 år och sedan löpande	D, E	2	Skötselanslag
Restaurerings-/nyhamling hamling av lindar	Inom 5 år	D	2	Skötselanslag
Röjning av gran/ungran	Löpande	Alla	3	Skötselanslag
Urglesning/ringbarkning av trivallövträd	Inom 1 år	B, C, D, E, F	1	Skötselanslag
Slyröjning	Löpande	D, E, F	2	Skötselanslag
Urglesning av hassel	Inom 3 år	F	1	Skötselanslag
Fagning	Årligen	F	1	Skötselanslag
Slåtter	Årligen	F, G (p-plats)	1	Skötselanslag
Stängsling	Inom 3 år	F	1	Skötselanslag
Siktröjning	Inom 3 år	G	1	Skötselanslag
Stigmarkering	Inom 3 år	G	1	Skötselanslag
Påfyllning vedförråd	Årligen	G	1	Skötselanslag
Röjning av stigar	Löpande	G	3	
Översyn av gränser	Inom 5 år	G	1	Skötselanslag
Städning	Löpande	G	1	Skötselanslag
Uppföljning av skötselåtgärder	Efter åtgärd	Alla	1	Skötselanslag
Uppföljning av bevarandemål	Varje, vart 6:e, 12:e och 18:e år enl. ovan	Alla	1	Skötselanslag
Stigvisningar	Inom 2 år	G	2	Skötselanslag
Ny stigslinga Majas äng	Inom 2 år	G	3	Skötselanslag

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för
KALVNÄSET

2009-04-20

BILAGA A
22(22)

Dnr:511-350-07
Dossienr: 0331-02-123

BILAGOR

- A. Översiktskarta, skala 1:100 000
- B. Reservatskarta, skala 1:15 000
- C. Skötselområdeskarta, skala 1:5000 (ortofoto)
- D. Friluftsanläggningar/-anordningar.

Länsstyrelsen Uppsala län

POSTADRESS: 751 86 UPPSALA BESÖKSADRESS: HAMNESPLANADEN 3

TELEFON: 018 - 19 50 00 TELEFAX: 018 -19 52 01 E-POST: lansstyrelsen@c.lst.se

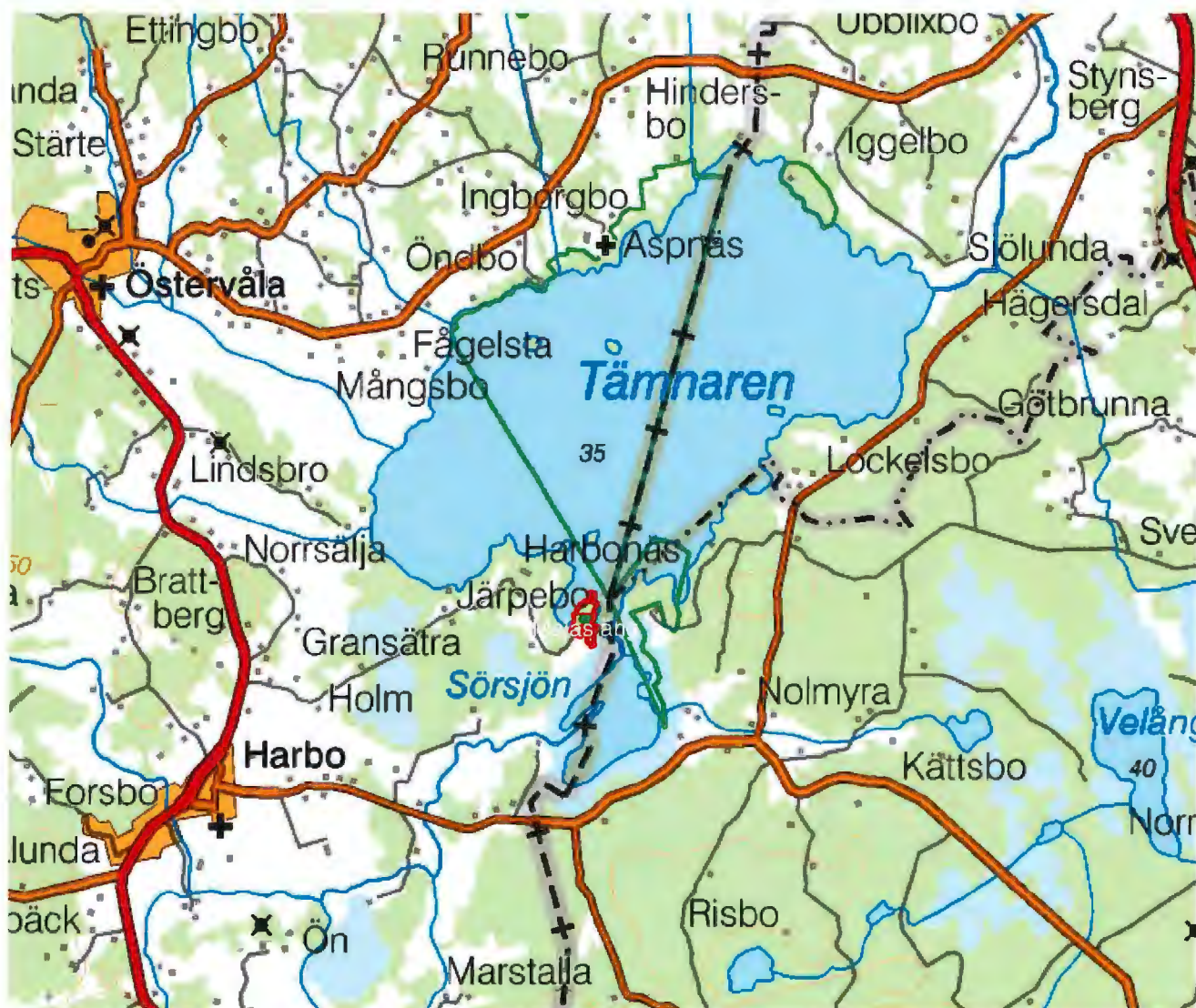
POSTGIRO 3 51 73-4 / 6 88 03-6 ORGANISATIONSNUMMER: 202100-2254 (VAT SE202100225401)

Bilaga A. Översiktskarta

Tillhör Länsstyrelsen i Uppsala län skötselplan
2009-04-20
511-350-07

Naturreseptatet Kalvnäset
Heby kommun

© Lantmäteriet 2005, Ur GSD-Översiktskartan ärende 106-2004/188C

0 0,5 1 2 3 4
Kilometers

Skala 1:100 000

 Reservatsgräns

Bilaga B. Reservatskarta

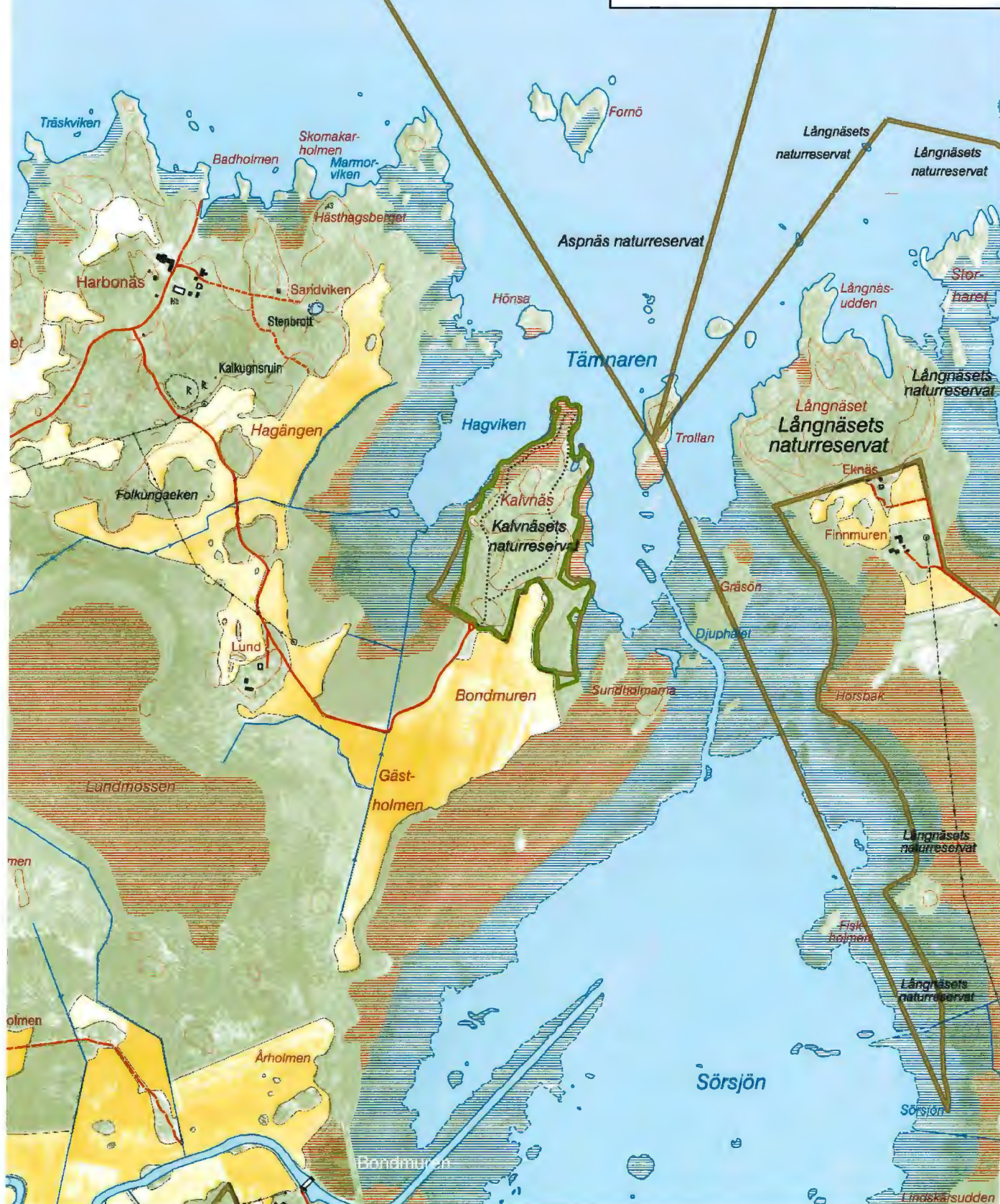
Tillhör Länsstyrelsen i Uppsala län skötselplan

2009-04-20

511-350-07

Naturreservatet Kalvnäset

Heby kommun

© Lantmäteriet 2005, Ur GSD-Fastighetskartan ärende 106-2004/188C

0 75 150 300 450 600
Meters

1:15 000

 Reservatsgräns

Bilaga C. Skötselområdekarta

Tillhör Länsstyrelsen i Uppsala län skötselplan

2009-04-20

511-350-07

Naturreservatet Kalvnäset

Heby kommun

Tämnaren

Magviken

Majas äng

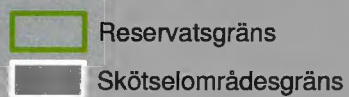
Bondmuren

Sundholmarna

© Lantmäteriet 2005, Ur GSD-Ortofoto ärende 106-2004/188C

0 30 60 120 180 240
Meters

1:5 000

Bilaga D. Friluftsliv

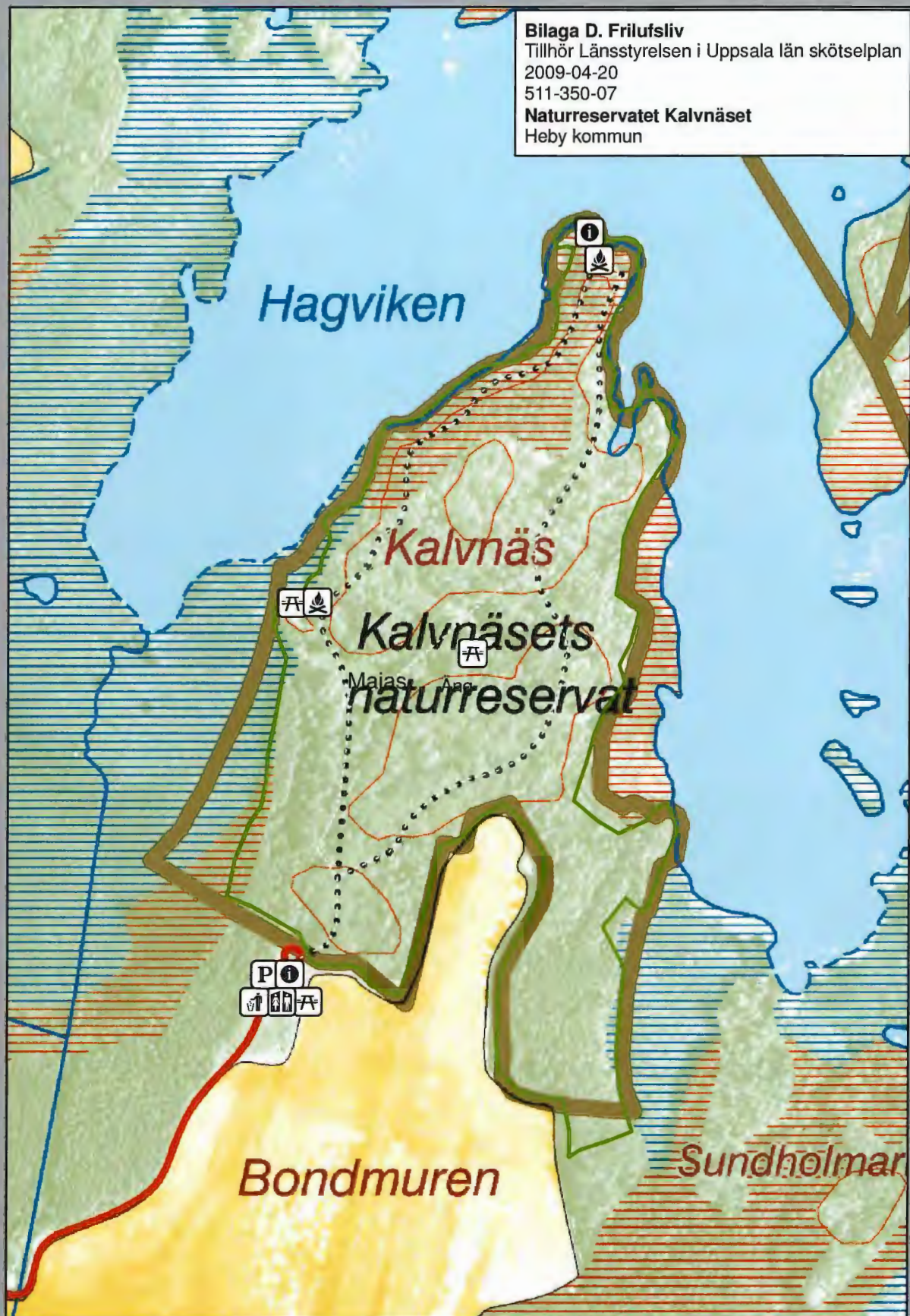
Tillhör Länsstyrelsen i Uppsala län skötselplan

2009-04-20

511-350-07

Naturreservatet Kalvnäset

Heby kommun

© Lantmäteriet 2005, Ur GSD-Fastighetskartan 106-2004/188C

0 45 90 180 270 360 Meters

1:4 683

Symbol

Eldplats

Informationsskylt

Parkeringsplats

Rastplats

Sopmaja

Toalett

Infoskylt

Reservatsgräns

Stislinga